

Nedenstående er tænkt som en subjektiv skitse, et foreløbigt idékatalog til romerske tekster, der vil kunne læses i det nye oldtidskundskab. Det har været mit mål at finde tekster og tekststeder, som kunne perspektiveres til dels de græske tekster, der oftest læses, dels til senere væsentlige europæiske idébærende værker: skønlitterære, naturvidenskabelige, journalistiske osv. Jeg håber, at mit oplæg kan inspirere til et mere omfattende idékatalog til gavn for faget.

Der er ingen bestemt systematik i nedenstående.

Folkeskildringer og anden reportage: temaer "reportage" og "etnografi", "dem og os"

Her er mulighed for at bygge videre fra en græsk forfatter som Herodot. Læs evt. *Lettre Internationales* nr. 07 / 2005 Ryszard Kapuscinskis artikel om Herodot "Reportagens mester".

Caesar, *Gallerkrigen*, oversat af Bo Grønbech, Borgens Billigbøger 1967.

6. bog kapp. 11-20 om Gallerne

6. bog kapp. 21-28 om Germanerne

Tacitus, *Germania*, oversat af Niels W. Bruun og Allan A. Lund, Wormianum 1974.

Orosius, *Historiae adversum paganos libri septem* [meget løst udkast, men der må kunne vælges passende steder herfra, ow].

Plinius den Yngres 2 breve om Vesuvs udbrud kan læses som reportage: 6. bog brev 16 og 20, hhv om onkelens død i Stabiae og om Plinius selv om hans moder i Misenum. Oversat af Gunnar Andersen, *Plinius' Breve*, Munksgaard 1966. Sammenlign med Holbergs skildring af Københavns brand. Udbruddet er blevet kaldt et 'pliniansk' udbrud – der må være samarbejdsmuligheder med naturfag.

(Ny)platonisme og romerne: tema "verdensbilledet som etisk dimension"

Man har læst Platon og vil evt. gerne se, hvorledes traditionen ser ud; Cicero var en stor beundrer af Platons filosofi og gengiver her flere af Platons mytiske forestillinger.

Cicero, "Scipios drøm". Oversat af Per Krarup, Gyldendal 1966.

Et af de store fragmenter (fra 6.bog) af Ciceros værk *De re publica*, som var meget læst i middelalderen.

Stoikere og epikuræere: temaer "det lykkelige liv", "atomteori"

Begge grupper interesserer sig mest for moralfilosofien, men har også et bud på, hvordan 'tingenes natur' er indrettet: her er epikuræernes atomteori interessant at

sammenholde med det moderne verdensbillede og - med en eventuel mellemlanding i renæssancen - Giordano Brunos tanker om mindsteenheder, forløberen for Leibniz' monader, om universets uendelighed, muligheden for eksistensen af mange 'verdener' osv.

STOIKERNE,

Seneca, Brev 15: "Sjæl og legeme"

Seneca, Brev 47: "Slaver og frie"

Seneca, Brev 86: "Fortidens simpelhed og nutidens luksus"

Tacitus, Senecas død (fra *Annales* 15.bog kap. 60.2-65)

Teksterne er alle hentet fra Gyldendals Bibliotek, 1928-30, bind 5. Også Ole Thomsen, *Stykker om frihed*, Akademisk Forlag 1980, kan anbefales.

EPIKURÆERNE

Lukrets (Lucretius), *Om naturen (De rerum natura)*, udvalg oversat af Axel Juel og Arne Mørch i Arne Mørch, *Haven og venskabet*, Mørch & Wagner 2.udg. 1990, side 51-76

Cicero, udvalg om epikuræerne

ibidem side 79-95, efter Cicero, *Filosofiske skrifter*, Gad 1969

Giordano Bruno er, så vidt jeg kan se, ikke oversat til dansk, men der er flere steder på nettet om ham, der vidner om en stigende interesse. Hans bøger, latinske såvel som italienske, er sjældne, da de hurtigt kom på romerkirkens Index librorum prohibitorum og der har tilsyneladende ikke været megen interesse for ham i nyeste tid. Harald Høffding har skrevet artiklen i Salmonsens, bd.IV. ("His works are not found in American libraries"(!) John J. Kessler; - findes de i danske?).

De kristne og den romerske religion: temaer "individ og stat", "tro og magt"

Tacitus, Roms brand og de kristne (*Annales* 15. bog kapp. 38-44)

Oversat af O. A. Hovgaard, *Aarbøger* II, 11-16.bog. 1887.

Kap. 44 er også oversat af Dorith Madsen i *Sfinx* årgang 9 (1986) s. 32.

Plinius, Brevveksling med Kejser Trajan 10. bog brevene 96-97

Oversat af C. M. Rosenberg, Munksgaard 1959 og senere.

Orosius, *Syv bøger historie mod hedningene (Historiae adversum paganos libri septem)* [meget løst udkast, men der må kunne vælges passende steder herfra, ow].

Augustin (Augustinus), *Om Guds Stat (De civitate Dei)*, *Bekendelser (Confessiones)*.

Lactantius, *Forfølgernes død (De mortibus persecutorum)* handler om de sene kristenforfølgelser, men kap. 2 og 3 beskriver kort Jesu korsfæstelse, opstandelse og himmelfart samt Neros og Domitians kristenforfølgelser.

POESI

TEMA: Forelskelse og kærlighed

Catull (Catullus), Udvalgte digte; kærlighedsdigtene til Lesbia 3, 13, 5, 7, 70, 85, 8.

Horats (Horatius) *Oder* (Oversættelse Axel Juel, Gyldendal 1933) 1. bog: 13 "Til Lydia", 19 "Til Glycera", 23 "Til Cloë", 3. bog: 26 "Til Venus",

Ovid (Ovidius), *Eskapader (Amores)*. Oversat af Otto Steen Due, Gyldendal 2005.

1. bog: 5 (siesta), 6 (dørvogteren);

TEMA: Tilfredshed med livet

Horats (Horatius) *Oder* (Oversættelse Axel Juel, Gyldendal 1933) 1. bog: 31 "Til Apollo", 2. bog: 11 "Til Quinctius Hirpinus", 16 "Til Pompejus Grosphus", 18 "Om tilfredshed og nøjsomhed", 3. bog: 29 "Indbydelse til Maecenas"

TEMA: Tanker om Døden

Horats (Horatius) *Oder* (Oversættelse Axel Juel, Gyldendal 1933) 2. bog: 3 "Til Quintus Dellius", 14 "Til Postumus", 18 "Om tilfredshed og nøjsomhed",

Properts (Propertius), 4. bog: 11 "Mindedigt over Cornelia", Oversat af Otto Foss i Gyldendals Bibliotek, 1928-30, bind 4.

VERGIL

Vergils romerske epos *Aeneiden* som 'efterligning'/'kappestrid' [aemulatio] med Homers *Iliade* og *Odysseé*. Oversat af Otto Steen Due, *Vergils Aeneide*, Centrum 1996 og senere Samlerens Bogklub. Læs som forlængelse af Homers *Iliade* fx 2. sang, Aeneas beretter om træhesten og Trojas indtagelse, flugten m.v. Også nedstigningen til Underverdenen i 6. sang er både episk-historisk og religionshistorisk spændende: og så ligger Cumae der jo endnu! – godt udflugtsmål fra Napoli. *Aeneiden* er også velegnet til en sammenligning af Homers og Vergils helteideal: Augustus' tid over for den arkaiske græske tidsalder.

OVIDS FORVANDLINGER (Otto Steen Due, Centrum 1989) eller

OVIDS METAMORFOSER (Otto Steen Due, Gyldendal 2005)

Her er mængder af idéer, især som paralleller til de græske tragediers tanker om *hybris* og *nemesis*, *ate* og *skæbne*: læs evt. Otto Steen Dues afhandling *Changing Forms*, Gyldendal 1974. (Allerede titlen er en forvandling!). I mit *udvalg af Ovids Metamorfoser*, Mørch & Wagner 1988, er der også litteraturhenvisninger og idéer til tolkningen.

Læs fx "De lykiske bønder" 6. bog vers 313-381, "Daedalus og Ikarus" 8. bog vers 183-234, "Niobe" 6. bog vers 146-312.

I den vidunderlige "Philemon og Baucis" 8. bog vers 616-724 belønnes de ydmyge og kærlige gamle for deres gæstfrihed; læs evt Johan Herman Wessels "Gaffelen" for lige at komme ned på jorden igen.

Romeo og Julie har en fin parallel i "Pyramus og Thisbe" 4. bog vers 55-166, som Shakespeare også benytter til sin vidunderlige amatørforestilling i *En Skærsommernats Drøm*, hvor håndværkere i Athen opfører Pyramus og Thisbe for Perikles.

ROMERSK SATIRE

Horats (Horatius), *Satirer (Sermones)* 1. bog: 8 "Priapus" om heksene Canidia og Sagana: en parallel/kontrast kan ses i Theokrit "Trolddomskunster" ("Pharmakeutria"), som er oversat af Otto Gelsted, *Græske digte*, Sirius 1961), 9 "Den påtrængende", oversat af Axel Juel, *Horats satirer og breve*, Gyldendal 1945. Alfred Glahns oversættelse er gengivet i Gyldendals Bibliotek 1928-30 bind 4: "Burren".

Petronius, "Trimalchios middag", et større fragment fra *Satyricon*, en roman, der desværre kun er fragmentarisk overleveret. "Trimalchios Middag" findes oversat af H.H. Ørberg *Festen for Trimalchio*, 1986, og i Gyldendals Bibliotek 1928-30, bind 5, oversat af Knud Schwanenflügel. Fuldstændig udgave: Petronius *Satyricon*, oversat af Knud Schwanenflügel, J.V. Lind og (illustrationer) Preben Zahle, K.E. Hermanns Forlag 1945. Fellini filmatiserede *Satyricon* i 1969.

Juvenal (Iuvenalis), 3. satire, oversat af Alex Garff og Thure Hastrup i *Perspektiv* 1962-63 nummer 6 side 39-46. Ældre oversættelse ved L. Ove Kjær, *D. Junius Juvenalis' Satirer*, Chr. Steen & Søns Forlag 1866 (indeholder alle satirerne). Satiren skildrer bylivets trængsler og længslen mod det uspolerede liv på landet. Også her kan man finde parallel/kontrast hos Theokrit, Horats og senere i rokokodigtningens hyrdeliv. Dan Turell har gode kontraster til bymenneskets længsel efter stilheden på landet.